

A fellebbezési kérelem tartalmának kialakításával gyakorolt rendelkezési jog korlátozza a másodfokú bíróság döntési lehetőségeit is.

A felperes a fellebbezésében tartalmilag sem érvelt az elsőfokú bíróság által elfoglalt elsődleges állásponttal szemben azzal, a kérelme milyen okból felelne meg az ideiglenes intézkedése alapjául elsődlegesen meghivatkozott törvényi feltételeknek. Az érdemi felülbírálat során az ítéletábra ezért érdemben nem is vizsgálhatta e körben az elsőfokú bíróság elfoglalt álláspontját.

Alkalmazott jogszabályok: Pp. 370. § (1) bekezdés, 371. § (1) bekezdés a)-d) pontja, 103.§ (1)-(4) bekezdés

Győri Ítéletábra Gpkf.II.25.104/2022/4.

- [1] A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy a közte és az I. r. alperesi jogelőd, valamint a II. r. alperes között 1998. június 12. napján megkötött üzemeltetési-vállalkozási szerződés az alperesek 2021. április 30. napján kelt felmondása ellenére fennáll. Másodlagosan ugyancsak a jogviszony fennálltának megállapítását kérte, részben eltérő ténybeli és jogi alap megjelölésével. Keresete ténybeli alapjaként arra hivatkozott, hogy közte és az I. r. alperesi jogelőd, valamint a II. r. alperes között 1998. június 12. napján üzemeltetési-vállalkozási szerződés jött létre 2023. június 30. napjáig terjedő határozott időre, amely alapján a felperes jogosult D. város távfűtőrendszerének üzemeltetésére, az átadott vagyon használatára és hasznosítására. A szerződés alapján tesz eleget a II. rendű alperes a kötelezően ellátandó feladatának, e szerződés révén biztosítja D. város területén a távhőellátást. Az alperesek a szerződést 2021. április 30-án felmondták. A felperes álláspontja szerint az alperesek felmondása hatályát veszítette, illetve azok egyúttal semmis jognyilatkozatok is, így joghatás kiváltására nem alkalmasak, ezért a felek közötti szerződéses jogviszony változatlanul fennáll, ennek a megállapítására irányul a keresete, amit érvényesíteni kívánt jogként jelölt meg.
- [2] A felperes keresetében a polgári perrendtartásról szóló 2016. CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 103. § (1) bekezdés a)-d) pontja alapján ideiglenes intézkedés iránti kérelmet is előterjesztett, melyben azt kérte, hogy a bíróság a 1998. június 12. napján megkötött üzemeltetési-vállalkozási szerződést a közölt felmondás ellenére hatályában tartsa fenn a per jogerős befejezéséig. A kérelmét megalapozó tényként – egyebek mellett – arra hivatkozott, hogy a perbeli szerződéses jogviszony hatályának a fennállta elengedhetetlen feltétele annak, hogy a felperes az alperesek jogsértő felmondásával szemben élhessen azon igényével, hogy a részéről jogszerűen gyakorolt tevékenységét, azaz a távhőszolgáltatói működési engedélyben foglaltak szerinti szolgáltatást zavartalanul gyakorolhassa. Ezért a fennálló állapot védelme mindenképpen indokolt, mert amennyiben az megváltozik, azt később már nem lehet helyreállítani, hiszen amennyiben a távhőszolgáltatási engedélyét a szerződés vélt megszűnésére figyelemmel a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal (a továbbiakban: MEKH) elvonná, azt vissza már akkor sem kaphatná, ha a pernyertes lenne. Ezért a jogvitára okot adó állapot változatlan fenntartása érdekében mindenképpen indokolt az ideiglenes intézkedés elrendelése, mert ellenkező esetben nem csupán az eredeti állapot nem állítható helyre, hanem egyúttal a felperes későbbi joggyakorlása is megghiúsulna. Álláspontja szerint az őt közvetlenül fenyegető hátrány elhárítása érdekében is indokolt az ideiglenes intézkedés elrendelése tekintettel arra, hogy 23 éve jóhiszeműen gyakorolja jogait, és a felmondás alapján őt közvetlenül fenyegeti kár, hiszen az őt megillető jogosultságok

gyakorlásától, illetőleg a jóhiszemű joggyakorlásából származó jövedelme elmaradásából jelentős veszteség éri. Az elmúlt 23 év alatt saját beruházásában a távhőrendszerhez kapcsolódóan jelentős értéket hozott létre, a vagyontárgyak értéke csaknem 3 milliárd forintot tesz ki, és félti, hogy az alperesek ezen vagyonnövekménnyel nem kívánnak elszámolni, továbbá jelentős tartozásuk is felhalmozódott a felperes felé. Jelentős, évi ötvenmillió forint nagyságrendű bevételkiesése származna abból, ha a szerződés megszűnne. A MEKH eljárást indított a felperessel szemben, amely TFAFO/141-1/2021. ügyszám alatt van folyamatban, tekintettel arra, hogy az alperesek bejelentették neki a perbeli szerződés megszüntetését, ami a hivatal álláspontja szerint azzal a következménnyel járt, hogy a felmondás megszünteti az engedélyes felperes távhővezeték-hálózathoz való hozzáférési jogát. A folyamatban lévő eljárásban ezért az alperesi nyilatkozatok alapján elvonhatják a felperes meglévő engedélyét az I. rendű alperes javára. A kért ideiglenes intézkedés képes elhárítani a felperest fenyegető hátrányt, amely abból fakad, hogy a MEKH megalapozatlanul megállapíthatja a távhővezetékhez való hozzáférés hiányát. Véleménye szerint az ideiglenes intézkedés elrendelése egyéb, különös méltánylást érdemlő okból is indokolt, hiszen D. város közigazgatási területére a felperes rendelkezik távhőszolgáltatási engedéllyel, ami kizárólagosan jogosítja és kötelezi a távhőszolgáltatás teljesítésére a MEKH 124/2012. számú határozata szerint. A szolgáltatásbiztonságot szem előtt tartva, illetve annak védelme érdekében is indokolt ezért az ideiglenes intézkedés meghozatala. Álláspontja szerint az ideiglenes intézkedéssel elérhető előnyökhöz képest az alpereseket semmiféle kimutatható hátrány nem éri.

- [3] Az elsőfokú bíróság a 2021. július 6. napján kelt 7. sorszámú végzésével ideiglenes intézkedéssel akként rendelkezett, hogy az I. r. alperesi jogelőd, valamint a II. r. alperes és a felperes között 1998. június 12. napján megkötött üzemeltetési-vállalkozási szerződést – amely 2023. június 30. napjáig tartó határozott időre jött létre – az alperesek 2021. június 30. napjára szóló felmondása ellenére hatályában fenntartja a per jogerős befejezéséig. Határozatának indokolásában megállapította, hogy az ideiglenes intézkedés elrendelésének feltételei fennállnak, különös tekintettel a Pp. 103. § (1) bekezdés c) és d) pontjában foglaltakra. Az alperesek fellebbezése folytán eljáró Győri Ítéltábla a 2021. október 28. napján kelt Gpkf.II.25.467/2021/2. számú végzésével az elsőfokú bíróság végzését megváltoztatta, és az ideiglenes intézkedés iránti kérelmet elutasította.
- [4] Ezt követően a felperes 2021. november 12-én előterjesztett 37. sorszám alatti beadványában ismételt ideiglenes intézkedés iránti kérelmet terjesztett elő, melyben azt kérte, hogy a bíróság az 1998. június 12. napján megkötött határozott idejű, 2023. június 30. napjáig szóló „üzemeltetési-vállalkozási szerződést” a közölt – jogellenes – felmondás ellenére hatályában tartsa fenn a per jogerős lezártáig. Kötelezze az alpereseket a szerződés alapján jogszerű birtokviszonyok helyreállítására és a fennálló tulajdonjogon is alapuló birtokviszonyok tiszteletben tartására, ezek zavarásától tiltsa el őket. Kérelmét a Pp. 103. § (1) bekezdés a) – d) pontjaira alapította. A Pp. 103. § (1) bekezdés c) pontja alapján a közvetlenül fenyegető hátrányt abban jelölte meg, hogy amennyiben az ideiglenes intézkedés nem kerül elrendelésre, úgy a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal (MEKH) vizsgálatának eredményeként megállapításra kerülhet a felperes távhővezetékhez való hozzáféréseinek hiánya, mely a távhőszolgáltatási működési engedély elvesztéséhez vezetne. A Pp. 103. § (1) bekezdés d) pontja körében különös méltánylást érdemlő okként jelölte meg, hogy D.városban 19.350 távhővel ellátott lakás van, a szolgáltatás 35.000 főt érint, így alapvető érdek fűződik ahhoz, hogy a közszolgáltatás biztonságosan és jogszerű keretek között történjen. A távhőszolgáltatást jelenleg is a felperes biztosítja, az alperesek sem vizet, sem energiát nem vásároltak a szolgáltatáshoz. Hivatkozott arra is, hogy jelentős beruházásokat eszközölt a közműhálózatban,

a létrejött vagyontárgyak értéke mintegy 2.985.326.050.- forint, ugyanakkor az alpereseknek ezt meghaladó tartozása áll fenn a felperes felé. A Pp. 103. § (1) bekezdés a) és b) pontjával összefüggésben előadta, hogy utóbb az eredeti állapot helyreállítása nem valósulhatna meg, illetve a felperes későbbi joggyakorlásának megghiúsulását is eredményezheti az ideiglenes intézkedés elmaradása. Álláspontja szerint az ideiglenes intézkedés elrendelésével egyidejűleg az alperesi oldalon hátrány nem merülne fel, mivel az ellátásra való képességük nem igazolt.

[5] Az alperesek az ideiglenes intézkedés iránti kérelem elutasítását kérték. Az I. r. alperes kifejtette, hogy az ideiglenes intézkedés iránti kérelem nem felel meg a Pp. 103. § (2) bekezdésének, mivel nem az alperes magatartására nézve tartalmaz kérelmet. A felperesnek a birtokállapot helyreállítása tekintetében előterjesztett ideiglenes intézkedés iránti kérelme körében pedig előadta, hogy a D.-i Járásbíróságon per van folyamatban a felperes és az I. rendű alperes között, amelynek tárgya a II. rendű alperes jegyzője birtokvédelmi határozatának felülvizsgálata. Abban a párhuzamos perben a felperes azonos tartalmú ideiglenes intézkedés iránti kérelmet terjesztett elő, amelyet a D.-i Járásbíróság 12. számú végzésével jogerősen elbírált. A Pp. 103. § (1) bekezdés a) - d) pontjában írt feltételek sem állnak fenn, így érdemi vizsgálat esetén is az ideiglenes intézkedés iránti kérelem elutasításának van helye. Hivatkozott a Győri Ítéltábla Gpkf.II.25.467/2021/2. számú végzésére is, amely alapján nyomatékmal mutatott rá, hogy az elsődleges ideiglenes intézkedés iránti kérelem továbbra sem teljesíthető. A felperes másodlagos ideiglenes intézkedés iránti kérelme körében arra hivatkozott, hogy a felperes a birtokviszonyok megváltoztatására törekszik, amely a kereseti kérelmén túlterjeszkedik, „nem mutat párhuzamosságot a keresettel érvényesíteni kívánt jogokkal”. A felperes másodlagosan a birtokállapot megváltoztatását kéri, annak jogszerűségére hivatkozva, azonban ez az I.r. alperesi álláspont szerint ellentétes a jogszerű állapottal, mivel a felperes nem engedélyese a távhőszolgáltatásnak, ezért nem férhet hozzá sem a szerződés, sem egyéb perben nem igazolt joga alapján.

[6] A II. r. alperes érvelése szerint a felperes ideiglenes intézkedés iránti kérelmének első része a kért tartalommal a Győri Ítéltábla korábbi végzése alapján nem teljesíthető. A másodlagos kérelem körében pedig rámutatott arra, hogy a Győri Ítéltábla hivatkozott végzésének indokolása kimondja, miszerint az ideiglenes intézkedésnek a keresettel érvényesített igény által szabott korlátok között kell maradnia, de a felperes birtokállapot megváltoztatására irányuló kérelme ennek a követelménynek nem felel meg, a keresettel érvényesített igény által szabott korlátokon az túlterjeszkedik. A II. rendű alperes is hivatkozott ebben a körben a D.-i Járásbíróságon folyamatban lévő perre, amelyben a felperesnek a jelen perbelivel azonos tartalommal előterjesztett ideiglenes intézkedés iránti kérelme jogerősen elutasításra került. Az ideiglenes intézkedés iránti kérelmet érdemben vizsgálva sem állapítható meg, hogy fennállnának a Pp. 103. § (1) bekezdés a) - d) pontjában írt feltételek. Nyomatékosan hivatkozott arra, hogy 2021. július 1. óta a felperesnek nincs távhőszolgáltatási engedélye, azzal a MEKH 2662/2021. számú határozata alapján az I. r. alperes rendelkezik.

[7] Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott végzésével a felperes 37. sorszám alatti ideiglenes intézkedés iránti kérelmét elutasította. Határozatának indokolásában idézte a Pp. 103. § (1), (2) és (4) bekezdését, valamint a Pp. 104. §-át. A felperes elsődleges, a szerződés hatályában fenntartására irányuló ideiglenes intézkedés iránti kérelme körében megállapította, hogy ez a kérelem nem felel meg a Pp. 103. § (2) bekezdésében írtaknak, mivel nem magatartásra kötelezést tartalmaz, ezért az ideiglenes intézkedés iránti kérelem indokai sem vizsgálandók. Ebben a körben utalt a Győri Ítéltábla Gpkf.II.25.467/2021/2. sorszámú végzése [10]–[14] pontjaira. A felperes másodlagos, a birtokállapot helyreállítására és a tulajdonjogon alapuló birtokviszonyok tiszteletben tartására, ezek zavarásától történő eltiltásra irányuló ideiglenes

intézkedés iránti kérelme körében rámutatott a Pp. 103. § (2) bekezdése alapján, hogy az intézkedésnek mindig az érvényesített igény által szabott határok között kell maradnia azzal, hogy maga a kérelem eltérhet a kereseti kérelemtől. Egyetértett az elsőfokú bíróság az alperesek álláspontjával abban, hogy a felperes másodlagos ideiglenes intézkedés iránti kérelme nem csupán a kereseti kérelemtől tér el, hanem az előterjesztett igény által kijelölt határokat is meghaladja. A felperes ugyanis a megváltozott birtokviszonyok helyreállítását szeretné elérni az ideiglenes intézkedéssel, amely azonban a felmondás hatálytalanságát/érvénytelenségét állító, illetőleg annak megállapítását kérő kereseti kérelem keretein túlmutat. Kitért az elsőfokú bíróság arra is, hogy amennyiben ilyen tartalmú ideiglenes intézkedés előterjeszthető is lenne, úgy annak feltételei a Pp. 103. § (1) bekezdés a) – d) pontja szerint sem állnak fenn. A felperes nem rendelkezik szolgáltatási engedéllyel, tényleges szolgáltatást nem végez, birtokon kívül van. Ekként nem áll fenn az állapot megváltoztatásának megakadályozása iránti igény, a kérelmezőt közvetlenül fenyegető hátrány bekövetkezte és ennek bekövetkezésének elhárítása iránti igény, továbbá a joggyakorlás megghiúsulásának megakadályozása iránti igény sem. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint az egyéb különös méltánylást érdemlő ok sem áll fenn, mivel a felperes azt szeretné elérni, hogy a bíróság ideiglenes intézkedése a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal folyamatban lévő eljárását befolyásolja akként, hogy az ne állapítsa meg a felperesi hozzáférés hiányát. Ez azonban a perbeli jogvita keretein túlmutat, az alpereseket nem érintő intézkedés iránti kérelem lenne, mely a Pp. szabályai alapján nem teljesíthető.

- [8] Az elsőfokú bíróság végzésével szemben a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben annak megváltoztatásával a kérelmének megfelelő ideiglenes intézkedés elrendelését kérte a Pp. 383. § (2) bekezdése és 369. § (3) bekezdés b) pontjára hivatkozással. Jogorvoslati kérelmében megsértett jogszabályhelyként a Pp. 103. § (1) bekezdés a)-d) pontját jelölte meg. Fellebbezésében megismételte az ideiglenes intézkedés iránti kérelmében előadottakat, és az előterjesztett kérelmében foglaltakkal egyezően részletezte, hogy annak a Pp. 103. § (1) bekezdés a)-d) pontjában foglalt feltételei miért állnak fenn.
- [9] Az alperesek a fellebbezésre előterjesztett észrevételükben az elsőfokú végzés helybenhagyását kérték, lényegében annak helytálló indokai alapján.
- [10] Az ítéletábra az elsőfokú bíróság végzését a fellebbezési kérelem - és az arra előterjesztett észrevétel korlátai között (Pp. 389. §-a folytán alkalmazandó 370. § (1) bekezdése) bírálta felül. Ennek során – a Pp. 371. § (1) bekezdésében meghatározott tartalmi kereteket szem előtt tartva – csak a fellebbezésben megjelölt eljárásjogi – és anyagi jogi jogszabálysértéseket, valamint a fellebbezésben az azok alapjául előadott tényeket vizsgálta.
- [11] Az így elbírált fellebbezés nem alapos.
- [12] Az elsőfokú bíróság végzésében a szükséges tényállást helyesen állapította meg, és annak elutasítására vonatkozó döntése – az indokaira is kiterjedően – helytálló. Annak megváltoztatására a felperes fellebbezésében foglaltak nem adnak alapot, emiatt az ítéletábra a fellebbezésben foglaltakra tekintettel mutat rá az alábbiakra.
- [13] Az ítéletábra mindenekelőtt rögzíti, hogy a fellebbezési eljárásban is érvényesül a felek rendelkezési joga (Pp. 2. § (1) bekezdés). A felülbírálati jogkör meghatározása ebből eredően a Pp. - korábbi eljárási szabályhoz képest - bekövetkezett szemléletváltása miatt vált szükségessé. A Pp. a korábbi szabályozáshoz képest jóval részletesebb és szigorúbb a felek kérelmeinek

tartalmát, elvárt célzottságát tekintve, nem csupán a keresetlevelet és az ellenkérelmet, hanem ennek folyamánként a fellebbezés tartalmi részletezettségét illetően is. A fentieknek megfelelően a Pp. 371. §-a meghatározza a fellebbezés szigorú tartalmi feltételeit, amelyből következően a fellebbezési kérelem tartalmának kialakításával gyakorolt rendelkezési jog korlátozza a másodfokú bíróság döntési lehetőségeit is. A Pp. 370. § (1) bekezdésének a lényege tehát az, hogy a másodfokú bíróság a felülbírálati jogkörét főszabályként csak a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között gyakorolhatja, ilyen korlátnak minősülnek a Pp. 371. § (1) bekezdés a)-d) pontjában megjelölt tartalmi követelmények körében előadottak. A Pp. idézett rendelkezéseiből következően a Pp.371. § (1) bekezdésében meghatározott jogszabálysértés állítási kötelezettség következménye, hogy az behatárolja a másodfokú felülbírálat tárgyát is. Azzal, hogy a Pp. ezt kötelező fellebbezési kellékké teszi, kifejezésre juttatja azt is, hogy a fellebbezés nem irányulhat arra, hogy az elsőfokú eljárást és ítéletet (végzést) minden vonatkozásban vizsgálja felül a másodfokú bíróság, „mintegy újból döntse el a peres ügyet”, hanem a másodfokú felülbírálat tárgyát a fellebbezésnek csak az a része képezheti, ami a Pp. 371. § (1) bekezdésében foglalt tartalmi követelményeknek maradéktalanul megfelel. A felperes fellebbezésében kizárólag arra hivatkozott, hogy az általa kért ideiglenes intézkedés elrendelésének a Pp. 103. § (1) bekezdés a)-d) pontjában foglalt feltételei fennállnak.

- [14] Az ítéletábra ugyanakkor leszögezi, hogy az elsőfokú bíróság végzésében azért utasította el a felperes ideiglenes intézkedés elrendelése iránti kérelmét, mert álláspontja szerint a kérelem – eltérő okok miatt ugyan – de nem felelt meg a Pp. 103. § (2) bekezdésében foglaltaknak. Csupán másodlagosan érvelt azzal, hogy amennyiben a felperes által kért tartalmú ideiglenes intézkedés előterjeszhető is lenne, úgy annak feltételei a Pp. 103. § (1) bekezdés a) – d) pontja szerint sem állnak fenn.
- [15] A felperes a fellebbezésében megsértett jogszabályhelyként a Pp. 103. § (2) bekezdését nem jelölte meg, és fellebbezésében tartalmilag sem érvelt azzal, hogy az elsőfokú bíróság által elfoglalt elsődleges állásponttal szemben, a kérelme milyen okból felelne meg a Pp. 103. § (2) bekezdésének. A [10] és [13] pontban kifejtettekkel következően az érdemi felülbírálat során az ítéletábra emiatt érdemben nem is vizsgálhatta az elsőfokú bíróság e körben elfoglalt álláspontját.
- [16] Így az ítéletábra csak megjegyzi, hogy a Pp. 103. § (2) bekezdése szerint az ideiglenes intézkedés olyan magatartásra kötelezést tartalmazhat, amely magatartás követelésére a kérelmező jogosult lenne a perben érvényesített jog alapján. A Pp. 103. § (4) bekezdése értelmében az ideiglenes intézkedés iránti kérelemben meg kell jelölni az ideiglenes intézkedés elrendelésére okot adó feltétel fennállását, és arra vonatkozó határozott kérelmet kell előterjeszteni, hogy a kérelmező milyen tartalmú intézkedés elrendelését kéri. A fenti rendelkezésekből az is egyértelműen következik, hogy a bíróság hivatalból is köteles vizsgálni, hogy az ideiglenes intézkedés iránti kérelem megfelel-e a fenti tartalmi követelményeknek, hiszen ezek hiányában az ideiglenes intézkedés nem rendelhető el.
- [17] A konkrét esetben a felperes a Pp. 103. § (4) bekezdés c) pontjában foglaltaknak megfelelően határozott kérelmet terjesztett elő arra vonatkozóan, hogy milyen tartalmú intézkedés elrendelését kéri. Ez a kérelem azonban – a fellebbezésben nem vitatottan – nem felelt meg a Pp. 103. § (2) bekezdésében foglaltaknak, hiszen első részében nem magatartásra kötelezésre irányult, míg második részében olyan magatartás követelésére irányult, amire a felperes nem

volt jogosult a perben érvényesített jog alapján. Az elsőfokú bíróság csak másodlagosan és szükségtelenül utalt határozatának indoklásában arra, hogy a kért intézkedésnek a megjelölt feltételei egyébként sem állnak fenn, hiszen a Pp. 103. § (2) bekezdésének eltérést nem engedő szabályának meg nem felelő tartalmú kérelmet a további feltételek vizsgálata nélkül kell elutasítani.

- [18] Mindebből következően a felperes fellebbezésében foglaltak alapján az elsőfokú végzés megváltoztatására törvényes lehetőség nincs. A kifejtettek alapján nincs érdemi jelentősége annak, hogy az ideiglenes intézkedés iránti kérelemnek a feltételei a Pp. 103. § (1) bekezdés a) – d) pontja szerint fennállnak-e vagy sem, hiszen az a Pp. 103. § (2) bekezdésében foglaltaknak eleve nem felelt meg.
- [19] Ezekre figyelemmel az ítélőtábla az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott végzését a Pp. 389. §-a alapján alkalmazandó Pp. 383. § (2) bekezdése és 386. § (4) bekezdése alapján – annak helyes indokai alapján – hagyta helyben.